

2016-
2017

Het Oude Nabije Oosten rond 1777 vgt.

JAAR IN, JAAR UIT. GESCHIEDENIS VAN HET OUDE NABIJE
OOSTEN.

VALENTIN VAN DE GIESSEN

Inleiding

In 1777 voor onze tijdrekening regeert Hammurabi al 15 jaar lang over Babylonië. Tijdens die roerige periode is het onvermijdelijk voor Hammurabi om niet betrokken te raken in regionale conflicten. Hij is gedwongen om verschillende allianties aan te gaan om het op te kunnen nemen tegen zijn machtige burens.

Politieke spelers

In Babylonië is Hammurabi al 15 jaar lang aan de macht. Hij regeert over een klein koninkrijk dat in het midden ligt van vele ingewikkelde conflicten. De voorgangers van Hammurabi waren er in geslaagd om van verschillende onafhankelijke steden in het noorden één staat te maken. Steden zoals Siphar, Kish, Dilbat en Marad werden daarin opgenomen, maar Babylonië was omringd door veel machtigere staten. Ten noorden van Babylonië lag het machtige koninkrijk van Ešnunna dat geregeerd werd door Ibal-pî-El II. Rond 1800 was Ešnunna de voornaamste speler in Mesopotamië. De legers van Ešnunna voerden uitgebreide campagnes uit in het noorden en langs de Eufraat. Zelf Šamši-Adad I van Opper-Mesopotamië zou tijdelijk een vazal geweest zijn van Ešnunna.¹ Westelijk van Ešnunna lag het koninkrijk Mari dat geannexeerd is door Šamši-Adad I. Mari werd geregeerd door Yasmah-Adad de zoon van Šamši-Adad I. Kort na de dood van Šamši-Adad I zal Yasmah-Adad verdreven worden uit Mari door Zimri-Lim. Šamši-Adad I was koning van Assyrië. Samen met zijn twee zonen regeerde hij over volledig opper-Mesopotamië. Rond 1777 vgt. werd hij continu aangevallen door Ešnunna en raakte zijn rijk langzaam in verval. In het zuiden van Babylonië lag het koninkrijk van Larsa dat geregeerd werd door Rim-Sin I van de Kubur-Mabuk dynastie. Wanneer Rim-Sin I Isin in 1793 versloeg spendeerde hij de volgende dertig jaar aan het verstevigen van zijn grip op het zuiden. Hij deed dit door alle administratieve functies te vestigen in de hoofdstad.² Oostelijk van Larsa aan de Perzische golf lag het koninkrijk Elam dat geregeerd werd door koning Sirukdukh. Verschillende stadstaten probeerden de macht van Elam te breken. Maar Elam bleef bestaan en bloeide wel. De macht van Elam groeide tot buiten zijn grenzen tot als Hammurabi samen in een alliantie met andere koningen in 1764 de macht van de Elamitische koning brak. Ten zuiden van de Diyala rivier wat een aftakking is van de Tigris lag Malgium. Malgium vormde een kleine stadstaat op het grondgebied tussen de grenzen van Babylonië, Larsa en Elam. In 1777 vgt. werd het geregeerd door koning Ipiq-lštar. Ipiq-lštar sloot een verdrag met Hammurabi na dat hij was verslagen door een alliantie tussen Hammurabi, Šamši-Adad en Ibal-pî-El II. Ipiq-lštar stuurde troepen naar Hammurabi om hem te helpen met de verovering van Larsa. Uiteindelijk keerde Hammurabi zich tegen Malgium en plunderde en verwoestte hij de stad in 1758 vgt. Daarnaast liet hij ook nog de volledige bevolking van Malgium naar Babylonë deporteren.

Gebeurtenissen

In 1777 vgt. Šamši-Adad I en Hammurabi gaan samen een alliantie aan met de koning van Ešnunna Ibal-pî-El II. De drie koningen vormden samen een coalitie tegen hun rivaal Ipiq-lštar de koning van Malgium. Ze vertrokken gezamenlijk op campagne tegen Malgium. De troepen van Šamši-Adad I vertrokken naar Mankisum om zich daar met de troepen van Ibal-pî-El II en Hammurabi te verenigen. Vanuit Mankisum vielen de drie koningen gezamenlijk de landen van Malgium binnen. De legers van de drie koningen rukten langzaam op naar de hoofdstad. Op hun weg verwoestten ze verschillende steden tot ze de hoofdstad zelf begonnen te belegeren. De koning van Malgium die in shock was

¹ Marc Van De Mieroop, *King Hammurabi of Babylon: A Biography* (John Wiley & Sons, 2008).

² Marc Van de Mieroop, *A history of the ancient Near East ca. 3000-323 BC*, Third edition (Chichester, West Sussex, UK: John Wiley & Sons Inc, 2016).

door de overmacht van het coalitieleger besloot ze af te kopen met 15 talenten zilver. Zo een hoog bedrag in zilver zou ongeveer 450 kilo gewogen hebben. De drie koningen verdeelden het zilver onder elkaar en trokken zich terug.³ Ipiq-Ištar sloot na deze nederlaag een verdrag met Hammurabi. Sindsdien gaf Ipiq-Ištar vaak troepen en andere hulpmiddelen om de veldtochten van Hammurabi te steunen. In 1758 vgt. keerde Hammurabi zich tegen Malgium en verwoestte hij de stad.

De leiders

Hammurabi (Akkadisch: Hammu-rapi⁴, Ammoritisch: Ammurāpi) was de 6de koning van Babylonië die behoorde tot de Amoritische dynastie. Hij regeerde van van 1792 tot 1750 vgt. Hij volgde zijn vader Sin-Muballit op die door zwakke gezondheid overleden is. Hammurabi is de eerste koning van zijn dynastie waar men royale inscripties van heeft. Daarnaast heeft men ook nog zijn correspondentie met andere koningen. Sommige brieven uit de Mari-archieven kunnen gedateerd worden tot een specifieke maand. Zoals eerder vermeld regeerde Hammurabi over een klein koninkrijk dat omringd was door machtige burens. Hammurabi was niet sterk genoeg om alleen op zichzelf de balans van de macht te veranderen. De eerste jaren van zijn regeerperiode waren relatief rustig. Hij maakte gebruik van deze periode om enkele bouwprojecten te realiseren. Hij liet enkele tempels bouwen en verstevigde de stadsmuren. Het meeste van zijn aandacht ging naar de interne vooruitgang van zijn staat. Wanneer Hammurabi besloot te handelen op een bredere schaal, dan waren zijn militaire acties snel en verwoestend. Niet alleen op militair vlak hadden zijn acties een enorm effect maar ook op diplomatisch vlak. In het begin sloot hij verschillende verdragen af om op die manier troepen te kunnen lenen en ze in te zetten tegen zijn vijanden, maar zodra hij zelf sterk genoeg was keerde hij zich tegen zijn eigen bondgenoten. Hij onderwierp heel zuid-Mesopotamië in vijf jaar tijd van 1766 tot 1761 vgt. Na de dood van Šamši-Adad I en wanneer Rim-Sin I een oud man was versloeg hij Elam, Larsa, Ešnunna en Mari in een zeer korte periode.⁵ In 1754 vgt. liet Hammurabi zijn beroemdste monument maken namelijk de codex waar hij al zijn wetten liet neerschrijven in een stele. De codex van Hammurabi is niet alleen een wetboek maar ook een monument dat Hammurabi presenteert als een voorbeeldige rechtvaardige koning. In 1750 vgt. stierf Hammurabi en werd hij opgevolgd door zijn zoon Samsu-Iluna.

Šamši-Adad I (Ammoritisch: Shamsi-Addu) was koning van Assyrië en later van geheel opper-Mesopotamië. Hij regeerde van ongeveer 1808 tot 1775 vgt. De eerste jaren van zijn regering zijn nog steeds zeer vaag. Hij volgde zijn vader Ila-Kabkabu op in Ekallatum. Daar regeerde hij tien jaar tot wanneer hij gedwongen was te vluchten naar Babylonië omdat Naram-Sin van Ešnunna de stad veroverde. Zeven jaar later stierf Naram-Sin en kwam Šamši-Adad terug uit ballingschap. Later veroverde hij ook Assur en breidde hij zijn rijk enorm uit. Tegen 1792 vgt. regeerde Šamši-Adad over een gebied dat zich strekte van Assur dat op de Tigris lag in het oosten tot Tuttul dat op de Balikh lag in het westen. Heel het gebied ten noorden van Babylonië was in zijn handen. Om zo een groot rijk onder controle te houden plaatste Šamši-Adad zijn twee zonen op strategische posities. Het rijk van Šamši-Adad verdween zeer plots door verschillende onduidelijke omstandigheden. Wanneer Šamši-Adad op oudere leeftijd was werd zijn koninkrijk voortdurend aangevallen door zijn buur Ešnunna. Šamši-Adad stierf in 1775 vgt. van ouderdom of in de strijd. Hij werd opgevolgd door zijn oudste zoon Ishme-Dagan.

³ Dominique Charpin, *Hammurabi of Babylon* (London: Tauris, 2012).

⁴ Erich Ebeling, Dietz Otto Edzard, en Michael P. Streck, *Reallexikon der Assyriologie und Vorderasiatischen Archäologie* (Walter de Gruyter, 2005). 74-5

⁵ Van de Mieroop, *A history of the ancient Near East ca. 3000-323 BC*.

Primaire bron

Sinds 1930 zijn er 20000 tabletten opgegraven op de site van Mari in Syrië. De tabletten geven veel informatie over politieke en militaire zaken over geheel Mesopotamië. De tabletten bevatten namelijk de correspondentie tussen verschillende koningen. Zo zijn er ook verschillende brieven teruggevonden die Šamši-Adad I schreef naar zijn zoon Yasmah-Adad. Šamši-Adad probeerde zijn macht over zijn rijk te versterken door zijn zonen op strategische posities te zetten en ze daar te laten regeren in zijn naam. Hij schrijft naar Yasmah-Adad over de militaire prestaties die zijn broer heeft behaald en hij probeert hem ook te overhalen om wat meer een voorbeeld te nemen aan zijn broer. Yasmah-Adad werd vaak beschuldigd dat hij een luie zwakkeling was. Herhaaldelijk schreef zijn vader het volgende naar hem: *“Hoe lang moeten we je in iedere zaak begeleiden? Ben je een kind en geen volwassen man? Heb jij geen baard op je kin? Wanneer ga je eens de leiding nemen over je huis? Zie je niet dat je broer grote legers aan het leiden is? Dus, jij ook, neem leiding over je paleis, je huis!”*⁶

De brief:

Van: Šamši-Adad I

Naar: Yasmah-Adad.

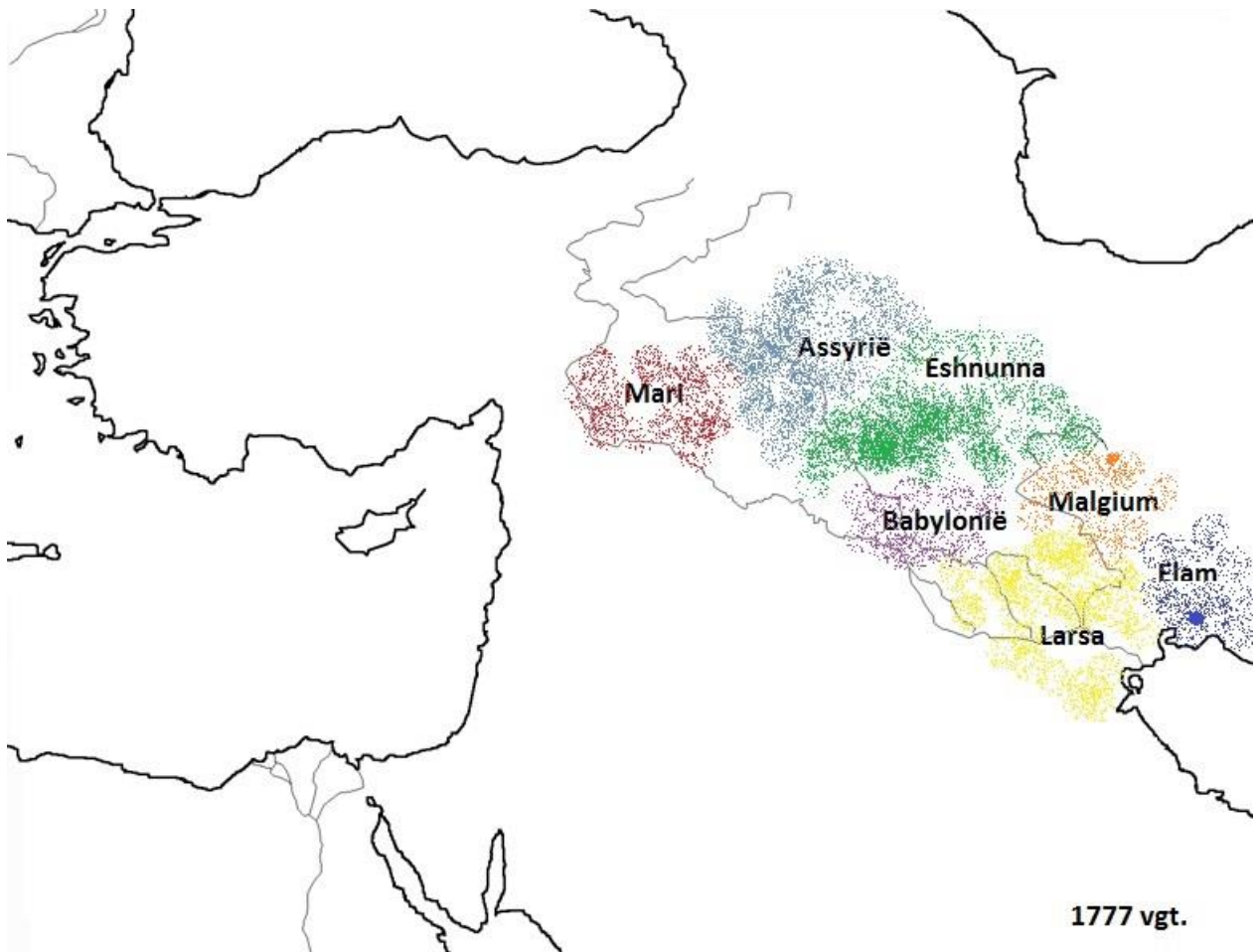
*“Wanneer het leger verzameld is in Qabra, stuur ik je broer Ishme-Dagan met het leger naar het land van Ahazum en ik zal terugkeren naar de stad Assur. Maar toen het leger aan het verzamelen was in Qabra, hoorde het land van Ahazum over het verzamelen van troepen in Qabra en nam ze een beslissing. Al de troepen van dat land en de Turukkeanen die met hen waren verzamelden zich samen en namen positie in tegen Ishme-Dahan bij de stad Ikkallum in het land van Ahazum. Ishme-Dahan trok op naar die stad en naderde het op een afstand van minder dan 300 cubits. Al de troepen van dat land en de Turukkeanen die zich met hen hebben verzameld kwamen naar buiten recht voor Ishme-Dagan om slag te voeren. Ze voerden slag en hij versloeg hen. Hij verzamelde de bevolking van dat land en de Turukkeanen die verzameld waren met hen. Geen enkele man ontsnapte! En op diezelfde dag nam hij het volledige land van Ahazum in. Deze overwinning is goed voor het land! Wees blij! Hier heft je broer de overwinning behaald terwijl jij daar ligt tussen de vrouwen! Wel, wees een man als je meegaat met het leger naar Qatna! Net gelijk je broer die een grote naam heeft neergezet moet jij nu ook voor jezelf een grote naam neerzetten tijdens de veldtocht naar Qatna!”*⁷

⁶ Ibid.

⁷ Jørgen Læssøe, *People of Ancient Assyria: Their Inscriptions and Correspondence* (Routledge, 2014).

Kaart

De politieke spelers in 1777 vgt.

Bibliografie

- Bryce, Trevor. *The Routledge Handbook of the Peoples and Places of Ancient Western Asia: From the Early Bronze Age to the Fall of the Persian Empire*. Taylor & Francis, 2009.
- Charpin, Dominique. *Hammurabi of Babylon*. London: Tauris, 2012.
- Chavalas, Mark W., red. *The Ancient Near East: Historical Sources in Translation*. Blackwell Sourcebooks in Ancient History. Malden, MA ; Oxford: Blackwell Pub, 2006.
- Ebeling, Erich, Dietz Otto Edzard, en Michael P. Streck. *Reallexikon der Assyriologie und Vorderasiatischen Archäologie, band 4: HA-a-a*. Walter de Gruyter, 2005.
- “Full text of ‘King Hammurabi of Babylon’”. Geraadpleegd 12 december 2016.
https://archive.org/stream/KingHammurabiOfBabylon/KingHammurabiOfBabylon_djvu.txt.
- Gestel, Jan van, Karin Schuitemaker, en Time-Life Books. *Mesopotamië: de machtige vorsten*. Amsterdam: Time-Life Books, 1995.
- Hamblin, William J. *Warfare in the Ancient Near East to 1600 BC: Holy Warriors at the Dawn of History*. Routledge, 2006.
- Kriwaczek, Paul. *Babylon: Mesopotamia and the Birth of Civilization*. London: Atlantic, 2012.
- Læssøe, Jørgen. *People of Ancient Assyria: Their Inscriptions and Correspondence*. Routledge, 2014.
- “letters_from_mesopotamia.pdf”. Geraadpleegd 5 december 2016.
https://oi.uchicago.edu/sites/oi.uchicago.edu/files/uploads/shared/docs/letters_from_mesopotamia.pdf.
- Mieroop, Marc Van De. *King Hammurabi of Babylon: A Biography*. John Wiley & Sons, 2008.
- Pritchard, James B., en Daniel E. Fleming, red. *The ancient Near East: an anthology of texts and pictures*. Princeton, N.J: Princeton University Press, 2011.
- Rizza, Alfredo. *Assyriërs en Babyloniërs*. Roeselare: Roularta Books, 2011.
- Van de Mieroop, Marc. *A history of the ancient Near East ca. 3000-323 BC*. Third edition. Chichester, West Sussex, UK: John Wiley & Sons Inc, 2016.
- Van De Mieroop, Marc. “THE REIGN OF RIM-SIN”. *Revue d’Assyriologie et d’archéologie orientale* 87, nr. 1 (1993): 47–69.